

**ПРАВЕН РЕЖИМ НА
УСТАНОВЯВАНЕТО И
СЪБИРАНЕТО НА
ФИНАНСОВИ
НЕРЕДНОСТИ СЪС
СРЕДСТВА ОТ
ЕВРОПЕЙСКИ ПРОГРАМИ**

Петя Иванова-адвокат

- Общностно право
- Закон за държавния бюджет на Република България за 2008г.
- Закон за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове – 2015г.
- Данъчно-осигурителен процесуален кодекс /ДОПК/
- Закон за Националната агенция за приходите /ЗНАП/
- Граждански процесуален кодекс /ГПК/
- Търговски закон /ТЗ/

РЕГЛАМЕНТАЦИЯ

чл.280 от Договора за ЕС - всяка държава-членка е длъжна да се бори срещу измамите и други незаконни дейности, които вредят на финансовите интереси на Общността, като предприема мерки в съответствие с Общностното право, които възпрепятстват и които позволяват ефективна защита срещу измамите с европейски средства

Чл. 317 от Договора за функционирането на Европейския съюз - добро управление при използването на бюджета на ЕС от държавите членки в сътрудничество с Комисията; контрол и одит при изпълнението на бюджета, както и отговорностите, които произтичат от това

Чл. 310 и чл. 325 от Договора за функционирането на Европейския съюз - Комисията и държавите членки трябва да се борят с измамата и всяка незаконна дейност, която може да накърни финансовите интереси на ЕС. Държавите членки са длъжни да приемат същите мерки за борба с измамата, засягаща финансовите интереси на ЕС, каквито предприемат за борба с измамата, засягаща собствените им национални финансови интереси.

Чл. 59, параграф 2, буква б) от Финансовия регламент - на държавите членки се предоставя основната отговорност за предотвратяването, откриването и коригирането на нередностите и измамите. Като част от споделено управление, държавите членки трябва да изградят системи за управление и контрол, които да гарантират добро финансово управление, прозрачност и недопускане на дискриминация.

ОБЩНОСТНО ПРАВО

§ 43, ал.1 от ПЗР на ЗДБРБ 2008 г./ ДОПК/ ЗНАП - недължимо платените и надплатените суми,

- неправомерно получените или неправомерно усвоени средства по проекти, финансирани от:

предприсъединителните финансови инструменти, Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, европейските земеделски фондове и Европейския фонд за рибарството, Инструмента Шенген и Преходния финансов инструмент.

чл. 76, ал.1 от ЗУСЕСИФ - След окончателното плащане по проект неизвършените финансови корекции са публично вземане. - Средствата от ЕСИФ по смисъла на този закон са средства от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство, предоставени по програми на Република България

ОБХВАТ

- недължимо платените и надплатените суми, както и неправомерно получените или неправомерно усвоени средства са средствата:
 - които са установени като недопустими за сертифициране на който и да е етап от процеса на сертификация или
 - са определени като недопустим разход от Националния ръководител по Програма Фар и Преходния финансов инструмент;
 - които са докладвани на Европейската комисия по процедурата като измами и /или нередности, засягащи финансовите интереси на Европейските общности;
 - са били определени от службите на Европейската Комисия като подлежащи на възстановяване поради неизпълнение на условията по предприсъединителните инструменти – ФАР, ИСПА, САПАРД.

ОБХВАТ

ЦЕЛ / ПРЕДМЕТ

- Установяване на държавни вземания за недължимо платените и надплатените суми, както и на неправомерно получените или неправомерно усвоени средства по проекти, финансирани от фондове на Европейския съюз – изпълнително основание
 - Обмен на информация във връзка с процеса на събиране на вземанията
-

- Възстановяване на дължими суми по европейски програми
 - Обезпечаване и принудителното събиране на държавни вземания, за недължимо платените и надплатените суми, както и на неправомерно получените или неправомерно усвоени средства по проекти, финансирани от фондове на Европейския съюз

ЦЕЛ / ПРЕДМЕТ

- правоотношения – финансови правни отношения
- държавата е активен субект, носител на права, задължения и отговорности
- Национална агенция за приходите
- Административни органи, администриращи и управляващи европейски средства
- съд
- публичен изпълнител и съдебен изпълнител

СУБЕКТИ И ПРАВООТНОШЕНИЯ

- Установяване на нередност - издаване на актове за установяване на вземания от управляващ орган
- Чл.166 ДОПК – акт за публично вземане по реда на АПК
- Чл.72 ЗУСЕСИФ – решение на управляващия орган – акт за публично вземане
- Чл.3 ЗНАП – акт за частно държавно вземане

УСТАНОВЯВАНЕ НА ВЗЕМАНИЯТА

1. Форми

- Доброволно събиране
- Принудително събиране

2. Предпоставки

- Изпълняемо право - ликвидно — определено по размер и основание в акт
- Изискуемо право — настъпил падеж

ФОРМИ И ПРЕДПОСТАВКИ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА СРЕДСТВА

- Компетентен орган -
Административните органи,
администриращи и управляващи
европейски средства
- Установяване на нередност, Акт за
установяване на вземане
- Покана за доброволно изпълнение на
задължението

ДОБРОВОЛНО СЪБИРАНЕ

- допустимо в случаите на установен обезпечителен интерес, свързан с необходимостта от запазване имуществото на длъжника и определянето му за принудително изпълнение
- - обезпечението се извършва, когато без него ще бъде невъзможно или ще се затрудни събирането на установеното публично вземане
- установено вземане- определено по основание и размер и да е изискуемо - актът за установяване на вземането да е влязъл в сила.
- Ред – ДОПК / ГПК
- Компетентен орган – публичен изпълнител/ съд/ СИ

ОБЕЗПЕЧАВАНЕ

- Компетентен орган – Национална агенция за приходите
- Процедура – в зависимост от вида на вземането:
 - по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс – за публични държавни вземания
 - по реда на Гражданския процесуален кодекс и Закона за Националната агенция за приходите – за частни държавни вземания – §9 ПЗР на Закон за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове – 2015г.

ПРИНУДИТЕЛНО СЪБИРАНЕ

- Компетентен орган – публичен изпълнител при НАП, ЧСИ
- Предмет – публични вземания: чл.162 ДОПК
 - за недължимо платени и надплатени суми, както и за неправомерно получени или неправомерно усвоени средства по проекти, финансирани от европейски фондове, които възникват въз основа на административен акт,
 - глобите и другите парични санкции, предвидени в националното законодателство и законодателството на Европейския съюз,
 - ЗУСЕСИФ -чл. 76, ал.1 /162, т.8 ДОПК - след окончателното плащане по проект неизвършените финансови корекции са публично вземане. -
- Ред – ДОПК

ПРИНУДИТЕЛНО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПУБЛИЧНИ ВЗЕМАНИЯ

- Събирането на публичните държавни вземания се осъществява от публични изпълнители при Националната агенция за приходите по реда на ДОПК, освен ако друго не е предвидено в закон – чл.163 от ДОПК.
- чл.2 от Закона за частните съдебни изпълнители /ЗЧСИ/ изпълнителната агенция, съответно управляващ орган има възможност да възложи изпълнението на публичното вземане и на частни съдебни изпълнители.
- редът за принудително изпълнение на публичните вземания е редът на ДОПК

ОРГАН НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

- Сезиране за събиране на вземанията
 1. искане за образуване на принудително производство по реда на ДОПК,
 2. влязъл в сила акт за установяване на публично вземане – издаден по реда на чл.166 от ДОПК /решение по чл.73 ЗУСЕСИФ
 3. поканата за доброволно изпълнение по чл. 182, ал. 1 от ДОПК

ПРИНУДИТЕЛНО ИЗПЪЛНЕНИЕ ОТ ПУБЛИЧЕН ИЗПЪЛНИТЕЛ

- **Образуване на изпълнително дело**
- Съобщение за доброволно изпълнение
- Налагане на обезпечителни мерки
- Предприемане на принудителни административни мерки
- Изпълнителни действия върху имущество на длъжника
- Разпределение на събрани суми

Поредност за погасяване на вземането – разноски, главница, лихви.

ПРИНУДИТЕЛНО ИЗПЪЛНЕНИЕ ПО ДОПК

- Чл. 191 - Имущество, върху което преди образуването на изпълнително производство по реда на ГПК са наложени мерки за обезпечаване на публични вземания или срещу което е започнато принудително изпълнение за събиране на публични вземания, се реализира от публичния изпълнител при условията и по реда на ДОПК
 - в срок до 12 месеца от налагане на мерките за обезпечаване на публичните вземания, съответно в срок до 6 месеца от започване на принудително изпълнение за събиране на публичните вземания, ако не приключи изпълнението - право на принудително изпълнение спрямо същото имущество по реда на ГПК
 - Производство по ГПК - държавата е присъединен вискател за дължимите ѝ от длъжника публични вземания, размерът на които е бил съобщен на съдебния изпълнител до извършване на разпределението
- съобщение до НАП за всяко започнато изпълнение и за всяко разпределение.
- удостоверение от НАП за размера на публичните задължения, за наложените обезпечителни мерки и за имуществото, срещу което е започнато принудително изпълнение

КОНКУРЕНЦИЯ

ПРИНУДИТЕЛНО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЧАСТНИ ДЪРЖАВНИ ВЗЕМАНИЯ

- Компетентен орган –НАП, съдебен изпълнител
 - Предмет – частни държавни вземания:
 - за недължимо платени и надплатени суми, както и за неправомерно получени или неправомерно усвоени средства по проекти, финансирани от европейски фондове, които възникват въз основа на договор,
 - Ред – ГПК, ЗНАП
 - §9 ПЗР на Закон за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове – 2015г. – висящите производства до вл. в сила на закона продължават по досегашния ред
-

- Издаване на акт за установяване на частно държавно вземане – чл.3 от ЗНАП
- Издаване на заповед за изпълнение
- Образование на изпълнително дело по реда на ГПК
 - Налагане на обезпечителни мерки
 - Извършване на изпълнителни действия върху имущество на длъжника
 - Поредност за погасяване на вземането – разноски, лихва, главница

ПРИНУДИТЕЛНО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЧАСТНИ ДЪРЖАВНИ ВЗЕМАНИЯ

НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ

- Регламентация – ТЗ, ДОПК, ЗНАП
 - Компетентен орган – НАП и съд по несъстоятелността
 - Участие в открито производство по несъстоятелност – предявяване на вземане
 - Иницииране на производство по несъстоятелност – подаване на молба за откриване на производството
 - Непредявени и неудовлетворени вземания при прекратяване на производството се погасяват
-

- Чл. 193. Имущество, върху което преди откриването на производство по несъстоятелност вече са наложени мерки за обезпечаване на публични вземания или срещу което е започнало принудително изпълнение за събиране на публични вземания, се реализира от публичния изпълнител при условията и по реда ДОПК.
- непокриване изцяло вземането и натрупаната лихва и разноските по публичното изпълнение, държавата или общината се удовлетворяват за остатъка по общия ред.
- превишават вземането и натрупаната лихва и разноските по изпълнението, публичният изпълнител превежда остатъка по сметката на несъстоятелността.
- 6 месеца от откриване на производството по несъстоятелност - публичният изпълнител не е реализирал имуществото, то се предава от публичния изпълнител на синдика и се реализира в производството по несъстоятелност.

КОНКУРЕНЦИЯ

НЕСЪБИРАЕМИ ВЗЕМАНИЯ

- Дефиниция – вземания, които не могат да бъдат събрани, поради липса на имущество или при наличие на имущество, което не може да бъде реализирано или е недостатъчно за погасяване на задължението
 - Незапочване на производство по ДОПК
 - Прекратяване на производство по ДОПК
 - Ликвидация и несъстоятелност
 - Докладване на ЕК – невъзстановяването и причините
-

БЛАГОДАРЯ

ЗА ВНИМАНИЕТО

адв. ПЕТЯ ИВАНОВА

pet.ivanova@abv.bg
